UUTISET

Maatalouden kannattavuus syöksyssä jo neljättä vuotta peräkkäin

Viime vuonna viljelijälle jäi työpalkkaa 60 senttiä tunnilta, tänä vuonna on tyydyttävä vähempään.

Maatalousyrittäjä sai viime vuonna 38 prosenttia tavoitteena olleesta yrittäjätulosta. Tänä vuonna tulos jää sitäkin heikommaksi, Luonnonvarakeskus Luke kertoo.

Viime vuoden kannattavuuslaskelma julkistettiin eilen torstaina.

Maatalousyritysten liikevaihto laski edellisvuodesta kaksi prosenttia 138 200 euroon. Tuotantokustannukset laskivat yhden prosentin 181 500 euroon.

Tuotantokustannusten vähentämisen jälkeen maatalous- ja puutarhayritykset jäävät lähes 28 100 euroa tappiolle. Näin laskien tuotoista on vähennetty myös oman työn ja oman pääoman arvo.

Näiden kahden kuluerän, oman työn ja pääoman, kattamiseen jäi yrittäjätuloa keskimäärin 17 300 euroa. Tämä tarkoittaa, että yrittäjäperhe sai 38 prosenttia 15,1 euron tuntipalkkavaatimuksesta ja 4,7 prosentin suuruisesta oman pääoman korkovaatimuksesta.

Jos sekä oman että vieraan pääoman kustannukset vähenetään tuotoista täysimääräisinä, saadaan yrittäjän palkaksi jäävä työansio. Hieman vajaalle 2 000 työtunnille jäi työansiota keskimäärin 60 senttiä tunnilta.

Kasvihuoneet kannattivat parhaiten

Viime vuonna kannattavinta oli kasvihuonetuotanto. Maito oli kakkosena vuoden lopulla alkaneesta hinnanlaskusta huolimatta.

Alueellisesti parhaiten kannatti Keski- ja Pohjois-Suomen eli C-tukialueen maatalous.

Kannattavuustavoitteen saavutti yhdeksän prosenttia yrityksistä. Niistä noin puolet oli nautakarjatiloja. Viljatiloja, muita kasvinviljelytiloja ja puutarhoja tästä joukosta oli noin 40 prosenttia.

Yli 60 prosenttia kannattavuustavoitteen saavuttaneista tiloista oli keskimääräistä suurempia.

Maatiloja, joilla yrittäjätuloa ei jää lainkaan, oli noin 36 prosenttia yrityksistä.

Tulos heikkenee edelleen

Tänä vuonna tuottajahintojen lasku ja viimevuotista heikommaksi jäävä viljasato rokottavat maatalouden kannattavuutta entisestään.

Sikatalouden ja viljanviljelyn kannattavuus on mennyt alaspäin jo useamman vuoden.

”Tilannetta pahentaa se, että tänä vuonna myös lypsykarjatalouden kannattavuus heikkenee selvästi”, toteaa tutkija **Jukka Tauriainen** Lukesta.

”Sillä on suuri merkitys, koska maitotilat tuottavat noin puolet koko Suomen maatalouden yhteenlasketusta yrittäjätulosta.”

Maidon kannattavuuskertoimen lasketaan jäävän 0,29:ään eli yrittäjäperhe saavuttaisi 29 prosenttia palkka- ja oman pääoman tuottotavoitteestaan.

Viljan ja sian kannattavuuskertoimet putoavat miinukselle. Palkkaa ei jää eikä omalle pääomalle kerry korkoa. Investoinnit täytyy hoitaa maatalouden ulkopuolelta tulevin varoin.

Ennakkotulokset Taloustohtorissa

Vuoden 2014 ennakkotulokset perustuvat noin 160 yrityksen tarkastettuihin tilinpäätöksiin sekä noin 700 kirjanpitotilalle tehtyihin yrityskohtaisiin ennusteisiin.

Tilakohtaiset tulokset on painotettu kuvaamaan 36 000 suurimman maatalous- ja puutarhayrityksen keskiarvotuloksia.

SATU LEHTONEN

Naudanlihantuottaja: Maksuvalmius on olematon

Lihanautatilojen kannattavuuskerroin 2000–2014

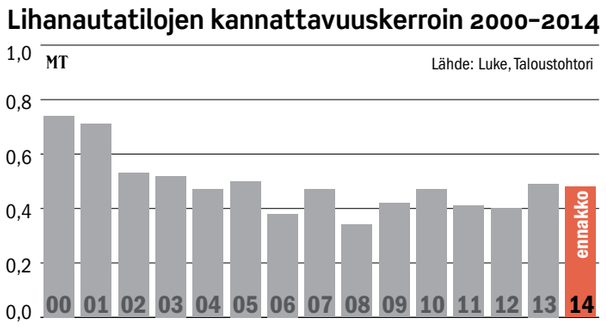

PENTTI VÄNSKÄ

Juankoskelainen naudanlihantuottaja Janne Sirviö hakee säästöjä esimerkiksi tilojen välisestä yhteistyöstä ja käyttämällä rehuna tuorekorjattua viljaa. ”Tilaa pitäisi pystyä myös kehittämään pikkuhiljaa, pelkkä säästäminen kuihduttaa yritystä.”

JUANKOSKI (MT)
Juankoskelainen 33-vuotias naudanlihantuottaja **Janne Sirviö** puhuu rauhallisesti, hyvin vakavana.

”Ei tässä hirveästi positiivisia ajatuksia ole. Tuntuu, että tuotanto on hukkaan heitettyä aikaa ja rahaa.”

20-vuotiaana maatalousyrittäjäksi ryhtynyt mies kertoo jo pitkään sietäneensä kujanjuoksua, koska joskus tilanteen pitää kääntyä paremmaksi. Vieläkään niin ei ole käynyt.

Sen sijaan kuluva vuosi on jälleen edellistä vaikeampi.

”Työt eivät häviä minnekään, mutta henkinen kuorma alkaa käydä todella raskaaksi, kun asioihin ei voi itse vaikuttaa.”

Sirviö viittaa etenkin tukien uuteen maksatusaikatauluun, joka tekee varsinkin tukisidonnaisten tuotantosuuntien elämästä ahdinkoa.

Tämän vuoden tuista ensi vuodelle siirtyy 30 prosenttia, mikä aiheuttaa valtavan vajeen kassaan.

”Maksuvalmius on olematon. Tilanne on todella kriittinen, eikä näin voi oikeasti jatkua. Tuotanto kärsii niin pahasti, että se loppuu pian. Tällaisiin muutoksiin on mahdotonta sopeutua vuodessa.”

Tukimenetys 23 000 euroa vuodessa

Naudanlihan tuottajahinta on laskenut viime syksystä lähtien ja Sirviö pelkää laskun jatkuvan. ”Tuskin pohjaa on vielä nähty.”

Samaan aikaan C-alueen alenevat tukitasot vievät ison osan tuloista. Sirviön 240 naudan tilalla tukisumma on tänä vuonna 23 000 euroa pienempi kuin vuonna 2014.

Tilannetta pahentaa huono kesä. ”Säilörehua oli pakko tehdä väkisin ja pilata peltoja. Lisäksi heikko viljasato kasvattaa ostorehujen tarvetta.”

Tilan arjesta selviytyminen vaatii neuvottelemista rahoittajien kanssa, maksuaikojen sopimista sekä erilaisten rehurahoituksien käyttämistä.

Osa vastapuolista ymmärtää ahdingon, osa ei. ”Olemme puun ja kuoren välissä. Apua ja ymmärrystä tarvittaisiin ehdottomasti”, Sirviö sanoo.

Tuet saatava heti maksuun

Helpotusta nautatiloille toisi se, että mahdollisimman suuri osa tuista maksettaisiin niin pian kuin mahdollista.

”Kaikki kotieläintuotannon tuet ja peltotuet pitäisi maksaa sinä vuonna kuin niitä on haettu”, Sirviö sanoo.

Tukien maksu lieventäisi akuutti ahdinkoa, mutta myös muun pitäisi muuttua. ”Ketjusta puuttuu rahaa. Kyllä me täällä tiedetään varsin hyvin, kuka halpuuttamisen maksaa.”

Bse-helpotukset jääneet lihataloille

Tukien maksatusta kiirehtii myös nautapuolen asiantuntija **Jukka Markkanen** MTK:sta.

”Hyvinvointikorvauksen pieneneminen sekä ympäristötuen muutokset tuntuvat nautatiloilla. Rahat loppuvat, kun tukipotti viipyy. Tiloilla eletään velkarahalla.”

Tuoreen tiedon mukaan nautapalkkioidenkin maksatus olisi EU:n puolesta mahdollista ennen kaikkien valvontojen valmistumista.

”Nyt kyse on vain siitä, pystyykö Maaseutuvirasto hoitamaan maksatukset. Rahat pitäisi saada tiloille nyt, että lainoja päästään maksamaan.”

Markkanen ihmettelee, miksi bse-riskimateriaalia koskevat helpotukset eivät ulotu tuottajahintaan. ”Lihatalojen pitäisi huomioida sieltä tulleet säästöt hinnoissa.”

Juha Kärpänen MTK:n lihavaliokunnan nautajaostosta kertoo, että aikanaan vaatimus bse-riskimateriaalin käsittelystä alensi tuottajahintaa 20 sentillä kilolta. Nyt hintaa pitäisi korjata toiseen suuntaan.

Pohjoisesta tuesta apua?

Siilinjärveläinen naudanlihantuottaja **Tomi Toivanen** muistuttaa, että vaikka Venäjän pakotteet eivät vaikuta suoraan naudanlihaan, sen hinta on painunut kahdessa vuodessa lähes 40 senttiä kilolta, kun muut tuoteryhmät ympärillä ovat halventuneet.

”Nautatilojen tilanne pitää korjata pohjoisen tuen kautta, kuten viime vuonna sovittiin”, Toivanen sanoo.

”Tuki ei voi olla laskeva pohjoiseen mentäessä. Jos asiaa ei hoideta, cap-tuki on revittävä auki 2017, eikä sitä halua kukaan.”

TERHI TORIKKA

Kiinteät laajakaistat vähenivät

Kiinteän laajakaistan käyttömaksu jatkoi laskuaan viime vuonna. Siitä maksettiin keskimäärin 20 euroa eli kaksi euroa vähemmän kuin vuoden 2013 alussa, kertoo Viestintäviraston tuore selvitys.

Silti kiinteiden liittymien määrä laski suhteessa mobiilipalveluihin. Tämä selittynee sillä, että modeemilla toimivia kiinteitä liittymiä on purettu nopeammin kuin valokuitua ja kaapeliliittymiä on otettu käyttöön.

Alle kymmenen megan nopeudella toimivien kiinteiden liittymien osuus on puolittunot kolmessa vuodessa.

Langattoman tiedonsiirron suosio on huikea. Sen määrä melkein kaksinkertaistui, kun verrataan tämän vuoden alkupuoliskoa viime vuoden vastaavaan jaksoon.

Muissa Pohjoismaissa on siirrytty Suomea nopeammin käyttämään valokuituliittymiä. Suomi on huippunopeissa kiinteissä liittymissä EU:n keskitasoa.

Lähes joka neljännessä kodissa on nyt vähintään 100 megan kiinteä laajakaista. Kun mukaan lasketaan yli 30-megaiset yhteydet, nopeita kiinteitä yhteyksiä on 30 prosenttia.

> Alle kymmenen megan nopeudella toimivien kiinteiden liittymien osuus on puolittunut kolmessa vuodessa.

Suomessa on 1,7 miljoonaa kiinteää laajakaistaliittymää. Niistä lähes puolet on 10–30-megaisia, mihin nopeuksiin myös parhailla matkapuhelinyhteyksillä päästään.

Matkapuhelinliittymien kokonaismäärä ei enää juuri lisääntynyt tämän vuoden alkupuoliskolla. Sen sijaan sellaisten mobiililiittymien määrä kasvoi, joita käytetään vain tiedonsiirtoon. Vastaavasti pelkästään puheluja ja tekstiviestejä lähettävien määrä väheni.

Matkapuhelinliittymiä on 10,4 miljoonaa eli lähes kaksi henkeä kohden. Mukaan lasketaan myös miljoona koneliittymää, jotka toimivat suoraan tietokoneelta.

Samaa tahtia kuin valokuituliittymien hinta on vähentynyt vuoden 2009 jälkeen, vanhojen modeemiliittymien kuukausimaksut ovat nousseet. Niistä maksettiin nyt ensi kertaa enemmän kuin kuituliittymistä.

Liikkuvan laajakaistan hinnat ovat tasaantuneet. Niistä maksettiin perusmaksua noin neljännes vähemmän kuin kiinteästä tiedonsiirrosta.

Keskimäärin kotitaloudessa käytettiin puhelimeen ja laajakaistaan 53 euroa kuukaudessa.

Kiinteitä puhelinliittymiä oli kesäkuun lopussa 580 000, 60 000 vähemmän kuin vuodenvaihteessa.

KAIJALEENA RUNSTEN
www.viestintavirasto.fi

UUTISTAUSTA

Syntyykö se sittenkin – määräaikaisena?

Yhteiskuntasopimus on kummallinen kapistus: kaikki sitä halusivat ja kun sitä ei syntynyt, kaikki sitä kaipaavat.

Toukokuussa sopimus kaatui sadan tunnin työajan lisäykseen, ja loppukesälläkin työajan pidentämiseen.

Eduskuntavaaliehdokas **Juha Sipilä** (kesk.) halusi sopimuksen jo ennen hallituksen muodostamista. Neuvoteltavina asioina hän mainitsi ensimmäisen työntekijän palkkaamisen, työaikapankit, koeajan pidentämisen ja työeläkemaksun väliaikaisen alentamisen (MT 27.3.2015).

Kahdesti kaatuneet sopimusyritykset johtivat siihen, että hallitus päätti esittääkin ylityö- ja sunnuntailisien leikkauksia, sairastamista omalla rahalla, lomien lyhentämistä ja kirkollisten arkipyhien palkattomuutta.

Lista oli ay-liikkeen mielestä sodanjulistus.

Sipilä puolestaan sanoi, ettei hän lähde enää kolmannelle neuvottelukierrokselle.

Muutaman yön yli nukuttua äänet ovat muuttuneet.

Sipilä vetosi vielä kerran vaihtoehtojen tuomiseksi, takarajana keskiviikko.

Toimihenkilöiden STTK ja korkeakoulutettujen Akava aikovat niin tehdäkin, ehkä SAK:kin, kunhan perjantain lakkopöly on laskeutunut.

SAK:n tilanne on kuitenkin muita hankalampi. Joukot on nyt saatu liikkeelle porvareita vastaan ja puheenjohtaja **Lauri Lylyn** neuvotteluvara on hyvin kapea. Hänen niskaansa hönkivät maan seisauttavat kuljetusala, metalli, paperi ja palveluala.

Periksi ei voi antaa, ainakaan lakkopäivän alla.

Siksi Lyly ei hyväksy mitään numerotavoitteita vaan puhuu mieluummin lisävapauksien antamisesta järjestäytymättömille työnantajille kuin jäsenistönsä etujen heikennyksistä.

Lyly tietää osuvansa arkaan paikkaan. Hallituspuolueissa työnantajien EK:ta on alettu katsoa vinosti, sillä sen avaukset ovat olleet vähissä ja lähinnä nyökyttelyä hallituksen ideoille. Jopa EK:n halun paikalliseen sopimiseen on havaittu olevan julkisuudessa nähtyä pienempää, sillä se söisi järjestön valtaa.

Ay-liikkeen kiivastuminen on toki ymmärrettävää. Jos jäsenistöltä uhkaa lähteä palkasta kaksinumeroisia prosentteja, kuten leipureilta ja maatalouslomittajilta, sitä ei voi niellä talouskasvun ja viennin viriämisen nimissä.

Kyräilyä aiheuttaa myös epäily siitä, että julkispuolen ja pienipalkkaiset eivät tule saamaan menetyksistään kompensaatiota, mutta moni yritys voi sujauttaa työntekijöilleen sopivia raha- tai vapaabonuksia lomien ja lisien korvaamiseksi.

Mikä olisi siis kaikkien nieltävä vaihtoehto?

Määräaikainen laki, jonka takarajana olisi hallituskauden loppu, talouskasvun alku tai määrävuodet.

Epäilijät huutavat heti, että myös autoveron piti olla määräaikainen, mutta pysyvähän siitä tuli.

Hallitukselle väliaikainen laki olisi tuonut monta etua: kansa olisi voinut olla valmis seisomaan vaikka päällään muutaman vuoden, jos kiristykselle on näkyvissä loppu. Oikein rohkea hallitus lupaisi reippaan kasvun alettua lomarahoille takaisinmaksuajan ja pienen koronkin.

Hallitus on pohtinut vakavasti määräaikaista työehtojen leikkauslakia, mutta sitä ei otettu Sipilän pakkiin. Kokonaan sitä ei liene kuopattu vieläkään, jos kaikki kortit katsotaan. Siihen viittaa se, että Sipilä ehdotti keskiviikkona jälleen entisiä ehdotuksia: lomarahat pois tai työaikaa lisää.

Ay-liikkeen kannattaisi katsoa näitä vielä kerran. Vuorolisien leikkaus vie psykologisesti enemmän työmotivaatiota kuin ”ylimääräisen” palkan nirhaus.

Entinen työministeri **Lauri Ihalainen** (sd.) on patistellut osapuolia takaisin pöytään ja nykyinen **Jari Lindström** (ps.) ihmettelee, kun alunperin ehdotettu 15 minuutin työajan pidennys ei kelvannut.

Kumpikin osapuoli on – toivottavasti – yhtä huolissaan työpaikoista ja maamme tulevaisuudesta. Mutta tuovatko leikkaukset kilpailukykyä, pelastuvatko palvelut ja lisääntyvätkö työpaikat, jää kokeiltavaksi.

Työmarkkinaruuvilla kokeilevaa yhteiskuntaa ei olisi voitu synnyttää kuin tällä hallituskokoonpanolla, vaikka hallituksella ovatkin pelissä oma sekä Suomen arvovalta ja luottoluokitus.

Kannatusluvuissa näkyy jo, että kokoomus elää vaalilupaustensa mukaan, mutta keskustaa ja perussuomalaisia aletaan rankaista, vasemmistoa taas palkita. Hallituksella on poikkeuksellisen suuri paine onnistua.

EIJA MANSIKKAMÄKI
on MT:n politiikan toimittaja.

eija.mansikkamaki@mt1.fi